

MAREK FIAŁKOWSKI OFMConv
Instytut Teologii Pastoralnej i Katechetyki KUL

W TROSCE O TEOLOGIĘ PASTORALNĄ I DUSZPASTERSTWO

Symposium z okazji wręczenia księgi pamiątkowej
i przejścia na emeryturę ks. prof. dr. hab. Ryszarda Kamińskiego
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
Lublin, 30 października 2013 r.

30 października 2013 r. uczniowie i przyjaciele ks. prof. dr. hab. Ryszarda Kamińskiego spotkali się na uroczystym sympozjum pt. *W trosce o teologię pastoralną i duszpasterstwo*. Zostało ono zorganizowane z okazji wręczenia księgi pamiątkowej i przejścia na emeryturę tego wybitnego i cenionego w Polsce teologa pastoralisty.

Spotkanie rozpoczęła Msza św. w intencji Księdza Profesora w Kościele Akademickim, a przewodniczył jej jego uczeń i następca w Katedrze Teologii Pastoralnej Szczegółowej, bp dr hab. Wiesław Śmigiel, prof. KUL. Podkreślił on w homilii, że ks. prof. Ryszarda Kamińskiego charakteryzuje odwaga, jasność poglądów oraz szczególna wrażliwość na los ludzi skrzywdzonych, że nie wybierał dla siebie pierwszych miejsc, ale zawsze starał się stawać po stronie słabych i odrzuconych.

Obrady sympozjum otworzył dyrektor Instytutu Teologii Pastoralnej i Katechetyki KUL, ks. dr hab. Andrzej Kiciński, prof. KUL, który odczytał list gratulacyjny dziekana Wydziału Teologii KUL, ks. prof. dr. hab. Mirosława Kalinowskiego. Następnie dr hab. Marek Fiałkowski OFMConv, kierownik Katedry Teologii Pastoralnej Ogólnej, przywitał przybyłych gości.

Pierwsza sesja sympozjum, której przewodniczył ks. dr hab. Adam Przybecki, prof. UAM, rozpoczęła się od wystąpienia ks. bp. dr. hab. Wiesława Śmigła, który zaprezentował życie i działalność naukową ks. prof. dr. hab. Ryszarda Kamińskiego. Prelegent przedstawił jego biogram naukowy oraz działalność dydaktyczną i organizacyjną realizowaną przede wszystkim na KUL-u. Omówił zajęcia prowadzone przez lubelskiego Pastoralistę, wyliczył pełnione funkcje i piastowane urzędy oraz doktoraty napisane pod jego kierunkiem. Na zakończenie przypomniał kierunki badań ks. prof. Kamińskiego i jego najważniejsze publikacje.

Drugi referat, pt. *Wkład ks. prof. dr. hab. Ryszarda Kamińskiego w rozwój teologii pastoralnej*, zaprezentował dr hab. Marek Fiałkowski OFMConv. Podkreślił on, że nie ma w Polsce drugiego autora, który tyle miejsca w swoich badaniach naukowych poświęcił problematyce koncepcji teologii pastoralnej. Zasluga ks. prof. Kamińskiego jest dopracowanie i upowszechnienie paradygmatu analizy teologii pastoralnej. Ksiądz Profesor jako pierwszy w Polsce zastosował ów paradygmat w swojej rozprawie ha-

bilitacyjnej, także większość autorów prac dyplomowych powstałych pod jego kierunkiem wykorzystwała wspomniany paradygmat. Ojciec Fiałkowski przypomniał, że ks. prof. R. Kamiński wypromował 53 doktorów, a wielu jego uczniów usamodzielniało się, uzyskując stopień doktora habilitowanego i pracuje w wiodących ośrodkach teologicznych w Polsce. Zwieńczeniem badań ks. prof. Kamińskiego nad koncepcją teologii pastoralnej są przygotowane pod jego kierunkiem dwutomowy podręcznik teologii pastoralnej (*Teologia pastoralna*. T. 1-2. Lublin 2000-2002) oraz *Leksykon teologii pastoralnej* (Lublin 2006).

Następnie wystąpił kierownik Katedry Teologii Charytatywnej KUL, ks. dr hab. Wiesław Przygoda, prof. KUL, który podjął kwestię parafii w badaniach naukowych ks. prof. dr. hab. Ryszarda Kamińskiego. Parafia jest jednym z głównych kierunków wieloletnich dociekań naukowych lubelskiego Pastoralisty, zapoczątkowanych obszerną, interdyscyplinarną rozprawą habilitacyjną. Wiele miejsca poświęcił on badaniom nad powstaniem i rozwojem historycznym, podstawami teologicznymi i strukturami wspólnotowymi parafii, a także nad wspólnotowym charakterem duszpasterstwa parafialnego oraz kierunkami jego odnowy. Wypracowany przez ks. Kamińskiego całościowy obraz powstania i rozwoju parafii jako instytucji oraz jako organizmu pastoralnego rzuca wiele światła na współczesny kształt parafii i realizowanego w niej duszpasterstwa, co pozwala przypuszczać, że dorobek naukowy ks. Kamińskiego na temat parafii będzie jeszcze przez długi czas przydatny w intelektualnej i pastoralnej formacji przyszłych kapłanów, teologów świeckich oraz młodych adeptów nauki z zakresu teologii pastoralnej.

Na zakończenie pierwszej sesji ks. dr hab. Dariusz Lipiec, kierownik Katedry Organizacji Duszpasterstwa KUL, przedstawił referat dotyczący badań naukowych ks. prof. dr. hab. Ryszarda Kamińskiego nad duszpasterstwem. Liczne publikacje wskazują, że przedmiotem jego dociekań jest przede wszystkim koncepcja duszpasterstwa, czyli jego cele, podmiot i adresaci, a także formy i metody realizacji. Prelegent skupił się na ukazaniu wkładu Księdza Profesora w badania nad duszpasterstwem zwyczajnym i nadzwyczajnym.

Drugiej sesji symposium przewodniczył ks. prof. dr hab. Adam Skreczko (UKSW). Złożyły się na nią cztery referaty. Pierwszy, pt. *Refleksja naukowa ks. prof. dr. hab. Ryszarda Kamińskiego nad duszpasterstwem rodzin*, wygłosił ks. dr Grzegorz Pyżlak z Katedry Duszpasterstwa Rodzin KUL. Przypomniał on, że ks. prof. R. Kamiński od 1997 r. kierował Katedrą i Specjalizacją Duszpasterstwa Rodzin KUL oraz prowadził dla studentów tej Specjalizacji wykład pt. *Duszpasterstwo rodzin* oraz seminarium doktoranckie w czasie którego wypromował ośmiu doktorów. Na szczególną uwagę zasługuje przygotowany z inicjatywy ks. prof. Kamińskiego podręcznik pt. *Duszpasterstwo rodzin. Refleksja naukowa i działalność pastoralna* (Lublin 2013), który stanowi pierwsze tego typu, całościowe opracowanie dotyczące duszpasterstwa rodzin w wymiarze teoretycznym i praktycznym, zarówno na gruncie polskim, jak i europejskim. Ksiądz Profesor podkreśla potrzebę rozwoju duszpasterstwa rodzin w dwu wymiarach: jako refleksji naukowej i praktyki pastoralnej, co wymaga zmiany w myśleniu i podejściu do duszpasterstwa rodzin oraz naukowego przygotowania i formacji pastoralnej pracowników tego duszpasterstwa.

Kolejny referat przedstawił ks. dr hab. Kazimierz Świąt, kierownik Katedry Socjologii Religii KUL. Dotyczył on roli socjologii w badaniach teologicznopastoralnych ks. prof. dr. hab. Ryszarda Kamińskiego. Znalazło się tutaj omówienie podstawowych zasad relacji pomiędzy teologią pastoralną i socjologią tak, jak pojmował je Ksiądz Profesor, oraz prezentacja konkretnych przykładów zastosowania socjologii w jego pastoralnej refleksji. Prelegent podkreślił, że ks. prof. Kamiński należy do wąskiego grona pastoralistów, którzy tak obficie czerpią z dorobku nauk społecznych, zwłaszcza socjologii, przy czym nie jest to bezkrytyczne cytowanie wyników ani też przenoszenie socjologicznych kryteriów ich oceny. Ks. prof. Kamiński wyniki badań socjologicznych interpretował jako kapłan, duszpasterz i teolog naukowiec. Można więc mówić o wkładzie lubelskiego Pastoralisty w socjologiczną diagnozę społeczeństwa polskiego, także religijności Polaków i sytuacji Kościoła w Polsce.

Kolejne dwa referaty wygłosili zaprzyjaźnieni z ks. prof. R. Kamińskim: ks. prof. dr hab. Bronisław Mierzwiński (UKSW) i ks. prof. dr hab. Jan Wal (UPJPII). Pierwszy z referatów, pt. *Ks. prof. dr hab. Ryszard Kamiński – człowiek nauki i wierny przyjaciel*, zawierał wątki osobistego świadectwa ks. prof. Mierzwińskiego, który podkreślał wybitne kompetencje metodologiczne Księdza Profesora, solidność w uprawnianiu nauki oraz jego autorytet w środowisku teologów polskich. Ponadto zwracał uwagę na życzliwość oraz łączącą ich przyjaźń. Drugi prelegent omówił związki ks. prof. Kamińskiego z krakowskim środowiskiem teologicznym. Ks. prof. Wal podziękował ks. Kamińskiemu za otwartość i współpracę naukową z innymi ośrodkami naukowymi, zwłaszcza ze środowiskiem krakowskim. Kontakty te charakteryzowała rzetelność, uporządkowanie, wytrwałość, dyspozycyjność i uczynność, a także stawianie wymagań sobie i innym. Ks. prof. Ryszard Kamiński przywiązuje dużą wagę do standardów etycznych w nauce i w tym względzie nie idzie nigdy na żadne kompromisy, kierując się wyłącznie zasadami obiektywizmu, sumienności i odwagi intelektualnej.

Po wygłoszeniu referatów redaktorzy księgi pamiątkowej: bp dr hab. Wiesław Śmigiel, prof. KUL, i o. dr hab. Marek Fiałkowski wręczyli księgę ks. prof. Ryszardowi Kamińskiemu jako wyraz szacunku i wdzięczności za jego pracę i osiągnięcia naukowe. Następnie głos zabrali goście, m.in. przedstawiciele najważniejszych ośrodków teologicznych w Polsce: Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Ponadto słowa uznania i wdzięczności oraz najlepsze życzenia wygłosili goście z diecezji siedleckiej, uczniowie, przedstawiciele wypromowanych doktorów, studenci oraz przyjaciele ks. Kamińskiego.

Na zakończenie sympozjum głos zabrał sam ks. prof. dr hab. Ryszard Kamiński. Wspomniał on najważniejsze osoby, które wpłynęły na jego życie prywatne, kapłańskie i naukowe. Podziękował także przybyłym gościom, swoim współpracownikom oraz wszystkim, którzy przygotowali księgę pamiątkową i sympozjum. Podzielił się także z licznie zgromadzonymi uczestnikami sympozjum swoimi przemyśleniami dotyczącymi kondycji nauki polskiej, zwłaszcza teologii pastoralnej, oraz perspektywami jej rozwoju.